

További tudnivalók Algyőről

Bemutakozás

Algyőt a térképen Csongrád megye délkeleti részén, Szeged és Hódmezővásárhely között, a Tisza jobb partján találjuk. Egész területével szerves része a Duna-Tisza közötti hátságnak; délen Szegeddel, északon Hódmezővásárhellyel, nyugaton Sándorfalvával, keleten Maroslelével határos. Ezek a geográfiai tények alapvetően határozzák meg a település helyzetét és lehetőségeit, amiképpen az is, hogy mellette halad el a 47-es országos főútvonal, az ezzel majdnem egyező tengelyű Szeged-Békéscsaba vasútvonal, valamint közelében két közúti és egy vasúti híd biztosítja a Tiszán az átjutást. – Továbbá, természetesen, a kőolajmező, amely a huszadik század utolsó harmadában alapjaiban változtatta meg a falu életét és arculatát.

Algyő a honfoglalás óta lakott hely. Lakosai évszázadokon át megőrizték a település földrajzi helyzetéből adódó ősi foglalkozásaikat: halásztak, művelték a földet, állatokat tenyésztettek és kosárfonással bibelődtek. Sem a török hódoltság, sem a szeszélyes és zabolátlan Tisza évenkénti árvíz fenyegetései, sem az 1879-es pusztító Nagy Árvíz nem bírtak a gyeviék életerejével, elszántságával; semmilyen megpróbáltatás nem tudta kikezdeni hűségüket életmódjukhoz és életterükhöz.

Az élet azonban a huszadik században lassan módosulni kezdett, amiképpen az egész országban, úgy Algyőn is. Az igazi, nagyszabású átalakulást azonban az 1960-as évek második felében a kőolajkutató és -föltárás eredményezte. Az Algyő határában talált kőolaj- és földgázmező demográfiai, gazdasági és közigazgatási következményekkel járt: számosan költöztek a faluba, a hagyományos gazdálkodást háttérbe szorította az ipar, végül a település elveszítette önállóságát, 1973-ban Szegedhez csatolták. Függetlenségét csak az 1996. őszi népszavazás következményeként, 1997-ben nyerte vissza.

Az újra önállósult Algyőnek újra meg kellett találnia, újra föl kellett fedeznie a gyökereit, hogy integrálhassa az új, modern településképbe. Ez a folyamat a mai napi tart, tradíciók és modernitás ötvözeteként formálódik Algyő, miközben „az itteniek azt szeretnék, ha ez a falu elsősorban nyugodt lakóhely maradna, a négysávos út révén nagyon közel a városhoz, mégis viszonylagos csöndben – írja Bakos András az Algyői séták című kötetben, 2007-ben. – Ahol pihenni lehet. Ahol némelyik udvarban, nagy diófák alatt, vagy a Tisza partján most is lelassul az idő az ember körül, ikrásodik, mint a méz. Az algyőiek szeretnék azt hinni, hogy ezt a ritka és megfizethetetlen élményt mások ugyanilyen értékesnek tartják.”

Forrás: <https://www.algyo.hu/index.php/algyo/bemutakozas>

Közigazgatás	
Ország	 Magyarország
Régió	Dél-Alföld
Megye	Csongrád
Járás	Szegedi
Jogállás	nagyközség
Polgármester	Molnár Áron ^[1]
Irányítószám	6750
Körzethívószám	62

Története[\[szerkesztés\]](#)

Első írásos említése *Villa Geu* néven szerepel egy [1138](#)-ban keletkezett [dömösi](#) adománylevélben. Neve régi magyar személynévből származik melynek Győ gyöke azonos a *Gyeücsa* ([Géza](#)) név szótövével. Az *Al* előtag a 16. században jelent meg a Tisza folyása szerint feljebb lévő [Felgyő](#) községtől való megkülönböztetésül.

A [18. században](#) a Erdődy család, majd a [Pallavicini család](#) birtoka volt.

[1879](#)-ben a Szegedet is megsemmisítő [árvíz](#) szinte teljesen elpusztította.

[1973](#)-ban Szegedhez lett csatolva, [1997](#)-től újra önálló település.

Népesség[[szerkesztés](#)]

[2001](#)-ben a település lakosságának 98%-a [magyar](#), 2%-a [cigány](#) nemzetiségűnek vallotta magát.^[5]

Nevezetességei[[szerkesztés](#)]

- 10. századból származó, honfoglalás kori temető
- A római katolikus templom (14. század, [gótikus stílusú](#), átépítve a 18. században [barokk stílusban](#))
- Magyarország egyik legjelentősebb kőolaj- és földgázmezője található itt, melyet 1965 óta termelnek ki.
- Faluház és könyvtár (az algyői Móra Ferenc Népszínház otthona)
- Tájház (2001-től)
- JURA Ipari Park (2004-től)
- Borbála Fürdő, uszoda és élményfürdő (2007-ben átadott háromcsillagos gyógyfürdő)
- Fehér Ignác Általános Iskola (2011-ben átadott, 1310 négyzetméteres sportcsarnokkal rendelkező, számos nemzetközi sporteseménynek is helyet adó iskola)
- Levendula Hotel (2015-ben átadott, háromcsillagos superior kategóriájú hotel)
- Ezerjő Gyógynövénykert (jelenleg 120 növény tekinthető meg az Ezerjőfű Egyesület gondozásában)
- Hullámtéri tanösvény
- Erdei kirándulóhely és kilátó

Algyő az irodalomban[[szerkesztés](#)]

- Algyő a címadó helyszíne [Móra Ferenc](#) *A gyevi törvény* című elbeszélésének.

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Algy%C5%91>

MÓRA FERENC

A GYEVI TÖRVÉNY

Gyevit ne tessék keresni a térképen, mert a térképen csak Algyő található, egy macskaugrásnyira Szegedhez. De hát a *makfa* mondhat, amit akar, a gyevi magyar mégiscsak jobban tudja a faluja nevét, mint a mappa. A gyevi magyar itt árulja a sült tököt a kultúrpalota tövében, a két kűszent lábánál, akiknek nagy örömük telhet ebben a déligyümölcsben, lévén az egyik Homérosz, a másik Arisztotelész.

Kérdezem tőle, hová való, ezt feleli rá:

- Leginkább csak Gyevibe.

A régi világban szokásban volt a nagyészű magyaroknál a Márton gyereket Mártának kereszteltetni, hogy a császár lánynak gondolja, és ne öltöztesse angyalbőrbe. Valami ilyen huncutság lehetett abban is, hogy Algyő Gyevinek nevezte el magát. Gondolta, hogy így majd nem találják meg mindenféle dézsmaszedők.

No de ez a tudósok dolga, én csak annyit mondhatok, hogy Gyevi már akkor is Gyevi volt, mikor utoljára járt benne a király. Az pedig igen régen volt, mert az utolsó király, aki benne járt, Mátyás király volt. ("Az pedig még Kossuth atyánknál is régebben volt, hallja!" - így mondja az én gyevi emberem, akinek valahogy olyan, mintha a negyvennyolctól ezer esztendő választana el bennünket. Különben vagyunk ezzel így többen is.)

Elég az hozzá, hogy Mátyásra egyszer ráestellett a szegedi határban, ahol nyulászni járt, amihez akkor még nem kellett az Eselovics-Palacsivinyi örgróf engedélye. (Mert így könnyebb kimondani a Pallavicini nevét, mint ahogy az urak mondják.) Valahogy eltévelyedett a kíséretétől, nem volt vele senki az ispánján kívül, aki alatt a nádor értendő, azt ijesztgette tréfás szóval:

- Na, cselédem, hová bújjunk éjszakára, hogy el ne kapjon a réztollú bagó?

- Itt van Gyevi egy miatyánkra - emelte meg a süvegét az ispán -, ott meghálhatunk, reggel aztán megkereshetjük a többieket.

- Okos embernek adsz kenyeret, ispán - biccentett rá Mátyás a tanácsra.

- Csak adnék, királyom, ha volna - mutatta mosolyogva az ispán az üres tarisznját.

- No, annál szaporábban mehetünk, legalább nem viszünk terhet - nevetett a király.

Mentek is szaporán, gyertyagyújtáskor be is értek Gyevibe. Tücsökmuzsikás nyári este volt, bujkáló holdvilág úszkált az égen, ráérő emberek beszélgettek a leveles kapukban. A fejedelem délceg alakján mindjárt megakadt az asszonyok szeme, mondták is főnhangon:

- Ott is nagy eső járt, ahol ez termett. Hét határban nincs ilyen szép szál legény.

- Hallod-e, ispán? - húzta ki magát büszkén a király.

Az ispán még meg se mukkanhatott, mikor valaki alázatosan megszólalt:

- Kivéve a gyevi bírót.

Szép, fehér hajú öregember volt, aki mondta, még a sapkáját is megemelte hozzá. Összenézett a király meg az ispán, de csak elnevették magukat. Ballagtak tovább, be a falu közepére, ahol nyitott ajtajú ház ajtófélfáján forgácscégért lobogtatott a szél. Ott is ácsingózott egy-két ember, odafordult hozzájuk a király:

- Csárda ez, atyafiak?

- Az ez.

- Van-e benne fehér cipó?

- A váci püspök se eszik olyant.

- Kivéve a gyevi bírót - mondták ketten is egyszerre.

- Hát piros bor?

- A török császár se iszik olyant.

- Kivéve a gyevi bírót - kapkodták le a népek a fejrevalójukat.

Az ispán meg akarta kérdezni, miért kell mindenből kivenni a gyevi bírót, de Mátyás húzta befelé.

- Gyere, gyere, mert éhes vagyok, mint a farkas!

Hát elverték az éhüket hamar, rántottát ettek kakastejes kenyérral, ittak rá piros bort is, meg is köszönték a vacsorát a csárdásnak illendően.

- Ilyen jóízűt se ettek ma Buda várában - ütött a vállára a király barátságosan.

- Váljék egészségére, vitéz uram - dörzsölgette össze a kezét a gazda, de neki is mindjárt eszébe jutott hozzátenni, hogy: - kivéve a gyevi bírót.

- Én bizony nem veszem ki a gyevi bírót se - nevette el magát a király.

- Hej, dehogynem, vitéz uram, dehogynem! - kiáltotta ijedten a csárdás, s kézzel-lábbal, szemmel-orrall egyre integetett a sarok felé. A király azonban most már bosszúsan vont vállat.

- Ejnye, de fura falu ez a Gyevi, vigye el a markoláb!

- Kivéve a gyevi bírót - kottyant bele a gazda, de olyan sebesen ám, hogy a királynak megint csak nevetésre szaladt a szája.

- De bizony azt vigye el legelőbb!

- Márpedig azt nem viszi! - csikorgott ki valaki a sarokból, mint a kenetlen kerék. S nyomban ki is gurult a szoba közepére egy kis duda formájú ember, akinek szép nagy szélfogó füle volt, mint a szentesi korsónak, s azt annál sebesebben mozgatta, minél jobban elfutotta a méreg.

- Gyeviben az a törvény, hogy a bírót mindenből ki kell venni.

- Ejnye, kutya meg a mája! - csodálkozott el a király. - Hát aztán ki hozta ezt a gyevi törvényt?

- A gyevi bíró! - lengette a füleit a dudaember.

- No, szeretném azt a jeles bírót látni! - kacagott a király.

- Hát csak nézzen meg kend - szuszogott a dudaember -, én vagyok a gyevi bíró!

- Hát akkor kendet vigye el a markoláb - mutatott rá a király -, ezt meg Mátyás deák mondja kendnek.

Az lett ebből, hogy a gyevi bíró mindjárt előrikkantotta a kisbíró, és hűvösre tetette a két diákokat.

- Ki nem eresztetted őket, míg meg nem tanulják a gyevi törvényt!

Ment is a két diák engedelmesen, de kisvártatva lelkendezve futott vissza a kisbíró, mutogatva az összeszorított markát, mint az égett sebet.

- Hát te tán paraszat szorongatsz a markodban, hé? - meresztett nagy szemet a bíró.

- Jobban süt ez annál is - nyitotta ki a markát a kisbíró. - Ezt küldik a csárdásgazdának a garabonciások.

Vadonatúj aranyforint volt. Szent László képe az egyik felén, gyűrűs holló a másikon, addig csak hallomásból tudtak ilyenről Gyeviben.

Meg is szeppent a bíró egy kicsit, hogy mégse lehetnek ezek a deákok valami csiribiri emberek. Hazamenet a faluháza felé került, bekukucsált a kulcslyukon a két deákra, de nem csináltak azok semmi különöset. Papirost szedtek elő a tarisznyából, arra irkáltak-firkáltak, a nagyobb mondta, a kisebb írta.

- Mégiscsak deákfélék lesznek - nyugodott meg a bíró. - Majd számon veszem, mire pazarolták a mécseset.

Kürriadásra, lódobogásra ébredt reggel. Cifra ruhás urak sűrögtek-forogtak a háza előtt, középen a két deák. Fogja az ákombákomos papírt a kisebb, adja neki a parancsot a nagyobb:

- Olvasd, ispán, olvasd!

- Gyevi derék népét szívébe fogadja a király öfelsége! - olvassa a kisebb deák.

- Kivéve a gyevi bírót! - mondja a nagyobb.

- Nincs köztük tökkel ütött fejű ember.

- Kivéve a gyevi bírót!

- Azért elrendeli a király, hogy Gyeviben többé senki porciót ne fizessen!

- Kivéve a gyevi bírót!

- Ezüsttáblából aranykanállal egyen!

- Kivéve a gyevi bírót!

- Tíz arany útravalót kapjon! - hajtogatta össze az ispán az írást.

- Kivéve a gyevi bírót! - mondta rá a király, s odafordult nevetve a dudaemberhez. - No, gyevi bíró, ugye, hogy jól megtanultam a gyevi törvényt?

Azzal megsarkantyúzta a lovát, s egyszerre porba vezett a kíséretével. (A por nem is változott azóta se.) A gyevi bíró pedig nyekkent egyet, mint a megszárt duda, betakarta magát a fülével, s világéletében ki nem bújt többé alóla.

Ezt pedig annak a bizonyására írtam, hogy a tekintélytiszteletet nem most találták ám ki Magyarországon!

